

ПРЕДГОВОР

Годишникът на департамент „Чужди езици и култури“ на НБУ за 2019 г. не е юбилеен и не се посвещава на определена личност или тема. Той събира статии, създадени от членове на департамента, докторанти и гости през настоящата година. Чрез научната работа преподавателите достигат до открития, които позволяват да се подобри преподавателската работа, да се обогати фондът на познанието, с което се захранват студентите. Холистичната идея на Хумболт предполага, че преподавателят е най-ефективен, когато съчетава преподаването с научна работа.

Забързани в ежедневните задачи, времето за наука на преподавателите понякога е сгушено в сънливите часове на деня, когато желанието за работа надделява над умората. Затова текстовете са крачки по пътя и невинаги – завоювана крайна цел. Но авторите ползват изкусна методика, правят полезен обзор на литература по актуална тематика и достигат до интересни резултати, които без съмнение предполагат последващи търсения.

Научните направления, по които се работи в департамент „Чужди езици и култури“, са езикознание, теория и практика на превода, теория и практика на чуждоезиковото обучение, както и литература и култура. Настоящият сборник представя статии, посветени на всички изброени теми. Всяка е написана на езика, който е бил най-подходящ за разкриване на научното съдържание.

В направление Езикознание са публикувани 5 статии. **Доцент д-р Галина Куртева**, дългогодишен преподавател по български език като чужд в НБУ, представя изследване на асиметрии в езиковите системи на българския в съпоставка с редица други езици, като арабски, руски и т.н. Резултатите подсказват в каква посока могат да се търсят грешки в междинния език на обучаемите. Доцент Куртева се фокусира върху формите на личните местоимения в българския език и как участниците в мащабно изследване ги употребяват. **Асистент Мария Ладовинска** представя части от докторската си дисертация, в които инфини-

тивният подлог в съвременния италиански език се изследва по отношение на референтните вериги, в които се среща. Работата хвърля светлина върху въпроса за нулевата анафора при неясен подлог. **Доцент д-р Ирина Перянова** от УНСС представя хибридността в езика. Доразвива се тезата на създателката на департамент Чужди езици и култури, професор Мария Георгиева, че превключването на кодове и смесването на езици са широко разпространени процеси в развитието на езика в наше време. Доцент Перянова насочва вниманието към хибридността в ерата на постистината, когато хибридите създават една манипулативна реалност. **Доцент д-р Анелия Бръмбарова** от НБУ представя своя любима тема: темо-ремната прогресия при ключови думи във френския текст. Тя ползва корпус от медийни статии във френски електронни сайтове. **Доцент д-р Елена Тарашева** анализира корпус от езиковата продукция на журналиста Петър Волгин в предаването 12+3 на БНР. С помощта на специализирани електронни средства се установяват и изследват ключови думи и тяхното обкръжение. Те се съпоставят със средствата на езика на омразата, описани в политически и езиковедски трудове.

В раздела Теория и практика на превода са публикувани статии на двама специалисти по испанистика. **Главен асистент Станимир Мичев** прави обзор на кодове и подкодове при превод на филмов текст. Дават се конкретни примери от различни преводи от испански на български език и се установява таксономия от компенсаторни механизми в рамките на всяка една от кодовите системи. **Главен асистент д-р Венета Сиракова** се спира на трудния въпрос как да се запази хуморът при превод от испански на български език. Отправна точка са преводи на популярна филмова поредица. Разглеждат се случаи на игра на думи и каламбури, паронимия, полисемия и т.н. Предлагат се практически решения на проблемите.

В раздела Литература и култура **асистент Петя Петкова-Сталева** публикува части от дисертационния си труд, посветени на рядко изследвания италиански автор от XVI в. Джироламо Парабоско. Анализи-

ра се жанрът НОВЕЛА неговите особености. **Доцент д-р Татяна Фед** проследява сценичните представления на пиесата на Гогол „Сватба“. Прави се културологичен съпоставителен анализ на преводите и реалиите в тях.

В четвъртия раздел, Методика на обучението по съвременни езици, **преподавател Благовеста Троева-Чалъкова** представя части от дисертацията си, посветени на това как хората със затруднения в ученето, като дислексия и други състояния, се справят с предизвикателството на английския правопис. Дават се множество примери и решения. **Главен асистент д-р Милен Шипчанов** представя части от последната си книга, посветена на организацията на дигитализираното обучение по чужди езици. Той представя видовете мотивация за такова обучение и описва източници на материали за такова обучение. **Пенка Аврамова**, докторант на доцент д-р С. Димитрова-Гюзелева, представя модел за активиране на самоконтрола и самооценката на изучаващите английски език при създаването на писмени текстове. Докладват се резултати от експериментално приложение на модела. **Главен асистент д-р Магдалена Караджункова** се връща към понятието МЕЖДИНЕН ЕЗИК, създадено през миналия век от Лари Селинкър и Пит Кордър за езика в процес на изучаване. Прави се обстоен преглед на текстове от испаноезични специалисти, работили по темата. Заклучава се в полза на отворено и подкрепящо отношение от страна на преподавателите.

Приятно четене! И цитирайте ни точно!

Елена Тарашева

Юли 2019 г.